

Akreditace chrání zadavatele i zákazníka

Již 25 let garantuje akreditace důvěryhodnost zkušeben, laboratoří, inspekčních i certifikačních orgánů v Česku, chrání spotřebitele a šetří peníze exportérům

Akreditace je pojem, kterému většina populace nerozumí. A je to chyba. V řadě případů by bez ní nebylo možné garantovat věrohodné výsledky zkoušek či analýz. „Akreditace je potvrzením nezávislosti, objektivity a odborné způsobilosti laboratoře, zkušebny nebo podobné organizace pro vykonávání jejich činnosti. Je to mezinárodně uznávané potvrzení o tom, že svoji práci dělá dobře,“ vysvětluje Jiří Růžička, ředitel Českého institutu pro akreditaci (ČIA). „Akreditace je zárukou správného výsledku, který - například u zdravotnických laboratoří - může rozhodovat o zdraví nebo i přežití pacienta,“ dodává.

Potřeba ověřovat kvalitu a odbornou způsobilost je velmi stará. Za první zákonnou normu o akreditaci je považován výnos císaře Františka Josefa I. z roku 1903. Po druhé světové válce se do akreditace pustila Austrálie, aby ohlížela kvalitu dodávek vojenských výstroje a výzbroje. A pak již nastal bouřlivý rozvoj akreditace ve většině zemí světa. Československo k nim ale, bohužel, nepatřilo.

„U nás se o akreditaci začalo vážně jednat až těsně před sametovou revolucí. Ale teprve v roce 1991 se nám podařilo v rámci Federálního úřadu pro normalizaci a měření vytvořit samostatný odbor akreditace a o dva roky později vznikl Český institut pro akreditaci. Bylo to nesmírně hektické období, protože jsme během dvou tří let museli dohnat téměř padesátiletou ztrátu za vyspělými zeměmi světa,“ vzpomíná Jiří Růžička.

ČESKÝ ÚSPĚCH NA MEZINÁRODNÍ SCÉNĚ

Zavedení systému akreditace bylo v ČR úspěšné. Svědčí o tom nejen 23 let, po která dostává důvěru v čele ČIA jediný ředitel - Jiří Růžička, ale i plné uznání, jemuž se institut těší na mezinárodní scéně. ČIA je členem obou mezinárodních organizací IAF i ILAC. „Podařilo se nám rychle získat uznání kolegů z vyspělých zemí, takže naše akreditace začaly být mezinárodně respektovány již v roce 1998. Byli jsme první zemí střední a východní Evropy, která toho dosáhla,“ hrdě konstatuje Jiří Růžička. „Je to obrovská výhoda pro naše zákazníky, protože jejich práce a výstupy jsou tak uznávané prakticky v celém světě, ale i pro jejich klienty, kteří ušetří obrovské prostředky, jež by jinak

RISK. Využívání neakreditovaného subjektu je vždy určitým riskem. Velká část zadavatelů si to již uvědomuje a chrání sebe i své zákazníky.

museli vydávat za opakované zkoušení svých výrobků v jednotlivých zemích,“ doplňuje.

ČIA je také jako jediný akreditační orgán v ČR notifikován, a tedy uznán Evropskou komisí. Aby si tuto výhodu udržel, musí se pravidelně podrobovat přísným kontrolám týmu evaluačních auditorů.

Bouřlivý rozvoj, který akreditace prodělává, nejlépe ilustrují čísla. Jestliže v roce 1991 dosáhlo na akreditaci pět subjektů, v loňském roce už jich bylo více než tisíc. ČIA dnes akredituje zkušební kalibrační a zdravotnické laboratoře, certifikační a inspekční orgány, ověřovatele EMAS i ověřovatele emisí skleníkových plynů, poskytovatele zkoušení způsobilosti a výrobce referenčních materiálů.

AKREDITACE CHRÁNÍ ZADAVATELE I ZÁKAZNÍKA

Využívání neakreditovaného subjektu je vždy určitým riskem. Velká část zadavatelů

si to již uvědomuje a chrání sebe i své zákazníky. Je paradoxem, že služeb neakreditovaných laboratoří a orgánů mnohdy využívají i organizace veřejné správy. „Podle mého názoru je využívání neakreditovaných subjektů u veřejné správy dáno setrvačností. Jakmile si úředníci uvědomí, že akreditace především kryje jejich vlastní záda, například v případě možných soudních sporů, nemají žádný důvod preferovat neakreditované dodavatele,“ věří Jiří Růžička.

Oslavy 25 let akreditace v ČR zahájilo slavnostní březnové setkání v prostorách Senátu PČR. Již 9. června se bude slavit dál v rámci Světového dne akreditace. ●

VÁCLAV HERZ • spolupracovník redakce